

DOI: 10.32782/2786-9156.107.3.176-186
УДК 342.95:351.77

Цибенко О. В., адвокат Адвокатського об'єднання «Юридична консультація № 2 Шевченківського району міста Києва» (м. Київ, Україна)

E-mail: 4322877@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-9591-0629>

Новиков О. В., кандидат юридичних наук, доцент кафедри державного будівництва Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (м. Харків, Україна)

E-mail: oleksandrnovikov82@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-2885-2648>

Глуценко А. М., кандидат економічних наук, аналітик ТОВ «ГМК Центр» (м. Київ, Україна)

E-mail: statproff@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1897-4837>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ В УКРАЇНІ

Наукова стаття присвячена дослідженню особливостей адміністративно-правового регулювання надання медичної допомоги дітям в Україні. Встановлено, що міжнародно-правові акти передбачають загальні засади надання медичної допомоги дітям у багатьох країнах світу. Визначено, що законодавчі акти, які регулюють охорону дитинства й охорону здоров'я встановлюють правові засади державного управління у сфері медичної допомоги дітям. З'ясовано, що підзаконні акти закріплюють систему дитячих закладів охорони здоров'я, а також перелік лікарських спеціальностей, пов'язаних із наданням медичної допомоги дітям.

Запропоновано визначення адміністративно-правового регулювання надання медичної допомоги дітям в Україні як встановленого нормативно-правовими актами порядку державного управління у сфері охорони дитячого здоров'я, організації мережі дитячих закладів охорони здоров'я, номенклатури лікарських спеціальностей дитячих лікарів, фінансування медичних послуг, а також одержання згоди на медичну допомогу. Зроблено висновок, щодо виокремлення видів адміністративно-правового регулювання надання медичної допомоги дітям, а саме: законодавчі й підзаконні акти встановлюють правові засади для організації мережі дитячих закладів охорони здоров'я, визначають правову основу для державного управління охороною здоров'я дітей; норми адміністративного права регулюють порядок і умови державного фінансування медичних послуг, які надаються дітям, закріплюють перелік спеціальностей дитячих лікарів, встановлюють правові умови одержання згоди на медичну допомогу дитині від її законних представників.

Сформульовано пропозиції щодо внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я, а саме: закріпити норми про особливості правового статусу дитячих закладів охорони здоров'я, дитячих санаторних закладів, фінансування медичних послуг у цих закладах, престижність праці дитячих лікарів.

Ключові слова: охорона здоров'я, адміністративно-правове регулювання, державне управління, медична допомога, діти, медичні послуги, заклади охорони здоров'я, дитячі лікарі, лікарські спеціальності, фінансування медичних послуг.

Постановка проблеми. Забезпечення охорони дитячого здоров'я є одним із найважливіших завдань держави у сфері охорони здоров'я, оскільки забезпечує появу й розвиток наступних поколінь. Норми різних галузей права можуть регулювати правовідносини, пов'язані з охороною здоров'я дитини. Водночас саме норми адміністративного права закріплюють правові засади державного управління у сфері охорони дитячого здоров'я, статус закладів охорони здоров'я, умови фінансування медичних

послуг, які надаються дітям. Саме тому дослідження адміністративно-правових засад надання медичної допомоги дітям наразі є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковці в галузі права та державного управління вивчали особливості правового регулювання надання медичної допомоги в Україні, зокрема і дітям. Наприклад, В. І. Теремецький і Л. М. Руснак визначали правову природу й особливості надання медичних послуг медичними працівниками [1]. Але зазначені дослідники не з'ясували особливостей правового регулювання медичних послуг, які надаються дітям.

Правовому регулюванню здійснення права дитини на медичну допомогу присвячені праці І. Ю. Прозорової [2], Т. В. Чернецької та Т. В. Блашук [3]. Однак вказані вчені у своїх наукових публікаціях розглядають проблеми одержання дозволу батьків дитини на здійснення медичного втручання. Врахуванню думки дитини у сфері надання медичної допомоги присвячена наукова стаття Г. А. Миронової [4]. Правові підстави й особливості надання медичних послуг висвітлюються в науковій праці В. І. Теремецького, написаній у співавторстві з іншими науковцями [5]. Однак проблеми адміністративно-правового регулювання надання медичної допомоги дітям не обмежуються лише проблемами отримання згоди законних представників дитини на лікування.

У деяких наукових дослідженнях висвітлено особливості правового регулювання окремих видів медичної допомоги. Зокрема, М. В. Смуток з'ясував особливості правового регулювання онкологічної допомоги дітям в Україні [6]. Специфіка адміністративно-правового регулювання реалізації дитиною права на психіатричну допомогу в Україні розкрита в науковій праці М. В. Максимової [7]. Досліджуючи проблеми захисту прав споживачів медичних послуг, В. І. Теремецький, О. В. Батрин і група науковців відобразили окремі аспекти захисту прав неповнолітніх пацієнтів [8]. Однак у статтях цих вчених висвітлюють здебільшого медичні проблеми, ніж проблеми правового регулювання державного управління.

Враховуючи викладене, існує необхідність у проведенні комплексного дослідження проблем адміністративно-правового регулювання надання медичної допомоги дітям в Україні.

Формулювання цілей. Мета дослідження полягає у визначенні сутності та видів адміністративно-правового регулювання надання медичної допомоги дітям в Україні. Відповідно до мети дослідження можна визначити такі завдання:

- надати теоретичне визначення адміністративно-правовому регулюванню медичної допомоги дітям в Україні;
- визначити види адміністративно-правового регулювання медичної допомоги дітям в Україні;
- запропонувати внесення змін у чинне законодавство.

Виклад основного матеріалу. Правові засади надання медичної допомоги дітям встановлені в міжнародно-правових документах, національних законодавчих і підзаконних актах. Визначення дитини як особи, яка не досягла вісімнадцяти років, міститься у ст. 6 СК України [9] та абз. 1 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про охорону дитинства» [10]. Таким чином, у цій статті ми досліджуватимемо особливості правового регулювання надання медичної допомоги саме цій категорії осіб.

В. І. Теремецький та Л. М. Руснак наголошують, що медичні послуги в Україні можуть надавати лише ті заклади охорони здоров'я, які відповідають встановленим ліцензійним умовам, одержали ліцензію на здійснення медичної практики, а також мають медичний персонал, який відповідає встановленим кваліфікаційним вимогам [1, с. 248]. Перелічені вимоги стосуються також і тих закладів охорони здоров'я, які надають медичну допомогу дітям.

Науковці підкреслюють особливий правовий статус дитини у відносинах щодо надання медичної допомоги. Наприклад, І. Ю. Порозова наголошує на тому, що дитина є особливим суб'єктом права насамперед через вікові критерії, залежно від яких законодавець визначає можливість самостійної участі дитини в окремих правовідносинах, у тому числі у сфері медицини й охорони здоров'я [2, с. 240]. Дійсно, порядок надання згоди на медичну допомогу дитині є окремих різновидом адміністративно-правових відносин.

Т. В. Чернецька та Т. В. Блащук звертають увагу на те, що здійснення права на медичну допомогу неповнолітнім пацієнтам має свою специфіку, яка зумовлена віковими особливостями організму дитини, психологічним і розумовим розвитком дитини й обсягом дієздатності [3, с. 56]. Крім того, Г. А. Миронова висловлює думку про необхідність врахування думки неповнолітнього під час вирішення питання про його лікування в тому разі, якщо він здатен до розумного осмислення та висловлення власних інтересів [4, с. 73]. Отже, дослідники звертають увагу на низку особливостей у правовому регулюванні медичної допомоги дітям, що повинно бути врегульовано нормами адміністративного права.

Міжнародно-правові акти встановлюють правові засади надання медичної допомоги дітям, які відображають побажання світової спільноти до держав – учасниць Організації Об'єднаних Націй. Зокрема, у ст. 4 Декларації прав дитини ООН 1959 року встановлено, що дитині має належати право на здорове зростання й розвиток, а також належне медичне забезпечення [11]. Звичайно, що якість медичної допомоги, яка надається дитині, залежить від можливостей окремої держави профінансувати заклади охорони здоров'я. Відповідно до ст. 23 і 24 Конвенції про права дитини ООН 1989 р. держави-учасниці вживають заходи щодо надання необхідної медичної допомоги й охорони здоров'я дітей, розвиваючи систему первинної медико-соціальної допомоги. Держави-учасниці повинні враховувати особливі потреби дітей з інвалідністю щодо медичного обслуговування та відновлення здоров'я [12]. Таким чином, міжнародно-правові акти встановлюють вимоги щодо забезпечення належного рівня медичного обслуговування дитини. Водночас ці норми мають декларативний характер, а їх виконання залежить від можливостей кожної держави, що підписала та ратифікувала міжнародний документ.

Національне законодавство передбачає як загальні декларативні норми щодо гарантій медичної допомоги, так і конкретні заходи з фінансового та організаційного забезпечення медичної допомоги дітям. Наприклад, у ст. 49 Конституції України передбачено обов'язок держави створити умови для ефективного й доступного для всіх громадян медичного обслуговування. Задекларовано безоплатність медичної допомоги в державних і комунальних закладах охорони здоров'я [13]. Указана норма також вимагає доступного й ефективного медичного обслуговування дітей в Україні.

Спеціальним законодавчим актом, який встановлює заходи державного піклування та допомоги щодо дітей, є Закон України «Про охорону дитинства». Згідно зі ст. 6, 24 і 26 цього Закон України держава гарантує всім дітям право на охорону здоров'я, безоплатну кваліфіковану медичну допомогу в державних і комунальних закладах охорони здоров'я. Спеціалізована безоплатна допомога надається дітям-сиротам і дітям з вадами розумового або фізичного розвитку [10]. Базовим законодавчим актом у сфері надання медичної допомоги є Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (далі – Основи). Відповідно до ст. 16, 59 і 60 Основ для надання медичної допомоги держава створює та фінансує мережу державних і комунальних закладів охорони здоров'я. З метою виховання та розвитку здорового покоління держава забезпечує розвиток широкої мережі оздоровниць, таборів відпочинку й інших

дитячих закладів. Передбачено безоплатне надання путівок дітям до державних санаторіїв [14]. Перелічені норми законодавчих актів є правовою основою для створення мережі спеціалізованих дитячих закладів охорони здоров'я, санаторіїв і таборів відпочинку.

Адміністративно-правові норми встановлюють перелік закладів охорони здоров'я, який затверджено наказом МОЗ України. Підзаконний акт передбачає існування таких спеціалізованих дитячих закладів охорони здоров'я, як Національна спеціалізована лікарня «ОХМАТДИТ», дитяча лікарня на залізничному транспорті, дитяча басейнова лікарня на водному транспорті, дитяче територіальне медичне об'єднання, дитяча лікарня, дитячий кардіоревматологічний диспансер, дитяча інфекційна лікарня, дитяча дерматовенерологічна лікарня, дитяча туберкульозна лікарня, дитяча міська поліклініка, дитяча стоматологічна поліклініка. Можуть бути створені такі санаторно-курортні заклади, як дитяча бальнеологічна лікарня, дитяча грязелікарня, дитячий оздоровчий центр, дитячий санаторій, міжнародний дитячий медичний центр [15]. Існування перелічених дитячих закладів охорони здоров'я слугує організаційною основою для надання медичної допомоги дітям.

Основи визначають правовий статус, порядок створення й управління закладами охорони здоров'я та санаторно-курортними закладами. У ст. 16 Основ передбачені організаційно-правові форми та форми власності, на якій можуть бути засновані такі заклади, встановлені вимоги до керівників закладів охорони здоров'я [14]. Правовий статус санаторно-курортних закладів передбачено у ст. 22 Закону України «Про курорти». Вони мають статус закладів охорони здоров'я, які розташовані на територіях курортів і забезпечують надання громадянам послуг лікувального, профілактичного та реабілітаційного характеру з використанням природних лікувальних ресурсів. Передбачено існування спеціалізованих дитячих санаторіїв [16]. Тож в українському законодавстві передбачені організаційно-правові засади діяльності спеціалізованих дитячих закладів охорони здоров'я, зокрема і санаторно-курортного спрямування.

Адміністративно-правові норми встановлюють правові засади державного управління у сфері охорони здоров'я. Відповідно до п. 4 Положення про МОЗ України здійснює нормативно-правове регулювання у сферах охорони здоров'я, ліцензування медичної практики, контроль за додержанням права громадян на охорону здоров'я під час надання медичної допомоги, інші повноваження [17]. Згідно зі ст. 22 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» вказані органи державної влади можуть засновувати заклади охорони здоров'я, організовують роботу медичних закладів по наданню медичної допомоги населенню, а також вживають заходи для збереження наявної мережі цих закладів [18]. Як передбачено у ст. 32 Закону України «Про місцеве самоврядування», повноваження виконавчих органів місцевих рад передбачають управління закладами охорони здоров'я, які належать територіальній громаді, організацію медичного обслуговування у закладах освіти, а також інші повноваження [19]. Отже, низка законодавчих і підзаконних актів встановлює правові засади для здійснення державного управління в галузі охорони здоров'я.

Адміністративно-правові норми передбачають порядок управління державним фінансуванням конкретних видів медичних послуг, які надаються дітям у закладах охорони здоров'я. Згідно зі ст. 4 Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» в межах програми медичних гарантій держава забезпечує повну оплату за кошти державного бюджету медичних послуг, пов'язаних із наданням медичної допомоги дітям віком до 16 років [20]. Програма державних гарантій медичного обслуговування населення встановлює такі види медичних послуг, які надаються дітям і фінансуються за кошти державного бюджету України:

- хірургічні операції дітям в стаціонарних умовах;
- стаціонарна допомога дітям без проведення операцій;
- стоматологічна допомога дітям;
- психіатрична допомога дітям, яка надається в стаціонарних умовах і мультидисциплінарною командою;
- стаціонарна та мобільна паліативна допомога;
- медична реабілітація немовлят, які народилися передчасно;
- реабілітаційна допомога дітям у стаціонарних і амбулаторних умовах;
- лікування дітей методом трансплантації органів;
- інші види медичних послуг [21].

Національна служба здоров'я України укладає договори із закладами охорони здоров'я про фінансування медичної допомоги дітям і розподіляє кошти державного бюджету, призначені для лікування дітей. Конкретні медичні послуги надаються окремими закладами охорони здоров'я, до яких звертаються батьки дітей, які потребують медичної допомоги.

У межах адміністративно-правового регулювання встановлено та затверджено номенклатуру лікарських спеціальностей. Варто наголосити, що відповідно до п. 9 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики вона провадиться саме за лікарськими спеціальностями [22]. Інших особливих умов ліцензування закладів охорони здоров'я, які надають медичну допомогу дітям, Ліцензійні умови не передбачають. Спеціальний наказ МОЗ України визначає низку спеціальностей дитячих лікарів. Зокрема, медичні спеціальності педіатрів, дитячих алергологів, ендокринологів, імунологів, неврологів, гастроентерологів та інших дитячих лікарів [23]. Підготовка фахівців за вказаними медичними спеціальностями здійснюється в медичних закладах освіти України. Саме вони надають спеціалізовану допомогу дітям.

Дослідники наголошують на низці особливостей надання спеціалізованої медичної допомоги дітям. Зокрема, М. В. Смуток звертає увагу на правове регулювання онкологічної допомоги дітям, створення реєстру донорів, розробку, прийняття та фінансування програм онкологічної допомоги дітям, підготовку та навчання відповідних фахівців медичних спеціальностей [6, с. 392]. Досліджуючи проблеми правового регулювання надання психіатричної допомоги дітям, М. В. Максимова наголошує на відсутності спеціалізованих дитячих психіатричних закладів, порушеннях прав пацієнтів таких закладів, а також побічних ефектах від такого виду медичної допомоги [7, с. 398]. Таким чином, існує низка особливостей надання окремих видів медичної допомоги дітям лікарями певних медичних спеціальностей.

Піклування про здоров'я дитини держава насамперед покладає на її батьків. Зокрема, згідно із ч. 2 ст. 150 СК України батьки зобов'язані піклуватися про здоров'я дитини, про її фізичний, моральний і духовний розвиток [9]. Відповідно до п. 1 ч. 2 ст. 15 Закону України «Про систему громадського здоров'я» фізичні особи зобов'язані піклуватися про здоров'я своїх дітей. Також у ст. 40 цього Закону України передбачено, що держава сприяє утвердженню здорового способу життя шляхом соціально-економічного заохочення осіб, які належним чином дбають про збереження здоров'я своїх дітей [24]. Таким чином, відповідальність за здоров'я своєї дитини несуть передусім її батьки.

У науковій літературі наголошується на важливості закріплення в законодавстві юридичних умов надання медичної допомоги як дорослим пацієнтам, так і дітям [5]. При цьому правові засади одержання згоди на медичну допомогу дітям в Україні переважно закріплені в адміністративно-правових нормах, які регулюють правовідносини у сфері охорони здоров'я. Так, у ст. 43 Основ встановлено загальне правило,

яке передбачає, що згоду на медичне втручання для пацієнта, який не досяг 14 років, надають його батьки [14]. Низка законодавчих актів, які встановлюють умови надання окремих видів медичних послуг, також містять подібні норми:

1. Згідно із ч. 5 ст. 12 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» особам, які не досягли 15 (п'ятнадцяти) років профілактичні щеплення проводяться за згодою їх об'єктивно поінформованих батьків. Для проведення щеплення дітям віком від 15 (п'ятнадцяти) до 18 (вісімнадцяти) років потрібна згода як самої дитини, так і її батьків [25].

2. Відповідно до ч. 4 ст. 12 Закону України «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині» трансплантація органів дитині, яка не досягла 14 (чотирнадцяти) років, здійснюється за згодою її об'єктивно поінформованих батьків [26].

3. Як передбачено в ч. 3 ст. 6 Закону України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ», послуги з тестування на ВІЛ дітей віком до 14 (чотирнадцяти) років надаються на прохання їхніх батьків або законних представників та за наявності усвідомленої інформованої згоди [27].

4. Згідно із ч. 1 ст. 12 Закону України «Про психіатричну допомогу» особі у віці до 14 (чотирнадцяти) років амбулаторна психіатрична допомога надається на прохання або за письмовою згодою її батьків чи іншого законного представника [28].

Таким чином, у багатьох випадках надання медичної допомоги дитині, яка не досягла 14 (чотирнадцяти) років, обумовлюється згодою батьків. В окремих випадках, зокрема під час здійснення профілактичних щеплень, згода батьків потрібна дитині, яка не досягла 18 (вісімнадцяти) років. Це дуже важливий обов'язок батьків, оскільки від своєчасного лікування може залежати здоров'я та навіть життя дитини.

Відмова батьків надати згоду на медичне втручання може потягнути юридичну відповідальність. Згідно із ч. 7 ст. 12 Закону України «Про охорону дитинства» медичні працівники в разі критичного стану здоров'я дитини, який потребує термінового медичного втручання, зобов'язані попередити батьків або осіб, які їх замінюють, про відповідальність за залишення дитини в небезпеці [10]. Дійсно, у ст. 135 КК України встановлена відповідальність за завідоме залишення в небезпеці особи, яка перебуває в небезпечному для життя стані й позбавлена можливості вжити заходів до самозбереження через малолітство, старість, хворобу або внаслідок іншого беспорядного стану [29]. Відмова батьків від медичної допомоги дитині може бути кваліфікована за цією статтею КК України, але це не врятує життя дитині.

Також варто звернути увагу на те, що норма ч. 5 ст. 43 Основ встановлює обов'язок лікаря повідомити органи опіки й піклування про відмову законного представника дитини від надання медичної допомоги, якщо вона може мати тяжкі наслідки для пацієнта [14]. Але законодавство, яке встановлює повноваження служби у справах дітей, не містить чітких вказівок, яким чином повинні діяти працівники цієї служби у випадку надходження такого повідомлення. Згідно зі ст. 4 Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» працівники такої служби мають право запросити батьків дитини для проведення профілактичної бесіди, але не мають право надати згоду лікарю на медичне втручання [30]. Наведені норми лише підкреслюють тягар відповідальності батьків за здоров'я дитини.

В. І. Теремецький і група дослідників наголошують на особливостях захисту прав таких споживачів медичних послуг, як діти. Оскільки самостійно дитина не може поскаржитися на порушення її прав, то замість неї це повинні зробити її батьки [8]. Таким чином, батьки не лише повинні надавати згоду на медичне втручання, але й захистити право дитини на здоров'я у разі завдання шкоди під час лікування.

Висновки. За результатами дослідження можна сформулювати такі висновки:

1. Адміністративно-правове регулювання надання медичної допомоги дітям в Україні – це встановлений нормативно-правовими актами порядок державного управління у сфері охорони дитячого здоров'я, організації мережі дитячих закладів охорони здоров'я, номенклатури лікарських спеціальностей дитячих лікарів, фінансування медичних послуг, а також одержання згоди на медичну допомогу.

2. Можна визначити такі види адміністративно-правового регулювання надання медичної допомоги дітям:

- встановлення правових засад організації мережі дитячих закладів охорони здоров'я;
- визначення правової основи для державного управління охороною здоров'я дітей;
- правове регулювання порядку й умов державного фінансування надання медичних послуг дітям;
- закріплення переліку спеціальностей дитячих лікарів;
- встановлення правових умов одержання згоди на медичну допомогу дитині.

3. Для вдосконалення правового регулювання надання медичної допомоги дітям потрібно додати у ст. 60 Основ законодавства України про охорону здоров'я, яка присвячена забезпеченню дітей медичною допомогою, низку норм. Зокрема, передбачити положення про особливості правового статусу дитячих закладів охорони здоров'я, дитячих санаторних закладів, фінансування медичних послуг у цих закладах, престижність праці дитячих лікарів.

Перспективи подальших наукових досліджень можуть бути пов'язані з удосконаленням правових засад одержання згоди батьків на медичну допомогу дітям у різних ситуаціях або ж визначенням особливостей одного з видів адміністративно-правового регулювання надання медичної допомоги дітям.

Використані джерела:

1. Теремецький В. І., Руснак Л. М. Правова природа та особливості надання медичних послуг медичними працівниками: вектор української доктрини. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2024. Вип. 1 (105). С. 241–253. <https://doi.org/10.33766/2786-9156.105.241-253>.

2. Порозова І. Ю. Правове регулювання здійснення та захисту права дитини на медичну допомогу в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2023. Вип. 80. Ч. 2. С. 239–245. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.80.1.34>.

3. Чернецька Т. В., Блащук Т. В. Особливості правового регулювання здійснення права на медичну допомогу неповнолітнім пацієнтам. *Public health journal*. 2022. Вип. 1. С. 55–61. <https://doi.org/10.32782/pub.health.2022.1.7>.

4. Миронова Г. А. Врахування думки дитини у сфері надання медичної допомоги: міжнародні стандарти та досвід України. *Медичне право*. 2020. № 2 (26). С. 67–75. <https://doi.org/10.25040/medicallaw2020.02.067>.

5. Teremetskyi V.I., Myronova G.A., Batryn O.V., Bodnar-Petrovska O.B., Andriienko I.S., Fedorenko T.V. Legal nature of medical services: specifics of ukrainian doctrine. *Georgian Medical News*. 2024. № 1 (346). P. 80–87.

6. Смуток М. В. Правове регулювання онкологічної допомоги дітям в Україні: проблеми та перспективи. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Юридичні науки»*. 2011. Т. 24 (63). № 2. С. 391–396.

7. Максимова М. В. Особливості адміністративно-правового регулювання реалізації дитиною права на психіатричну допомогу в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 5. С. 397–399. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-5/92>.

8. Teremetskyi, V., Pozhodzhuk, R., Holovachova, A., & Batryn, O. (2024). Protecting the Rights of Medical Services Consumers. *Journal of the University of Zulia*, 15 (43), 339–358. <https://doi.org/10.46925/rdluz.43.20>.

9. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (дата звернення: 15 серпня 2024 року).

10. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 № 2402-III. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14/find?text> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

11. Декларація прав дитини : прийнята Генеральною асамблеєю ООН 20.11.1959. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384?find=1&text (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

12. Конвенція про права дитини : прийнята Генеральною асамблеєю ООН 20.11.1989. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_021/find?text (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

13. Конституція України : Основний Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254/96-вр> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

14. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

15. Про затвердження переліків закладів охорони здоров'я, лікарських посад, посад фармацевтів, посад фахівців з фармацевтичною освітою, посад професіоналів у галузі охорони здоров'я, посад фахівців у галузі охорони здоров'я та посад професіоналів з вищою немединою освітою у закладах охорони здоров'я : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 28.10.2002 № 385. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-02п> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

16. Про курорти : Закон України від 05.10.2000 № 2801-XII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14/find?text> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

17. Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров'я України : постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 267. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-п> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

18. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

19. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

20. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19.10.2017 № 2168-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19/find?text> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

21. Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2024 році : постанова Кабінету Міністрів України від 22.12.2023 № 1394. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1394-2023-п> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

22. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики : постанова Кабінету Міністрів України від 02.03.2016 № 285. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/285-2016-п> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

23. Номенклатура лікарських спеціальностей : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 22.02.2019 № 446. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0294-19#Text> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

24. Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 № 2573-IX. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20/find?text> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

25. Про захист населення від інфекційних хвороб : Закон України від 06.04.2000 № 1645-III. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14/find?text> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

26. Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині : Закон України від 17.05.2018 № 2427-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2427-19> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

27. Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 № 192-XII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1972-12#Text> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

28. Про психіатричну допомогу : Закон України від 22.02.2000 № 1489-III. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

29. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

30. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 № 20/95-ВР. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-вр> (дата звернення: 20 серпня 2024 року).

References:

1. Teremetskyi, V.I., Rusnak, L.M. (2024). Pravova pryroda ta osoblyvosti nadання medychnykh posluh medychnymu pratsivnykam: vektor ukrainskoi doktryny. *Visnyk Luhanskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav imeni E.O. Didorenka – Bulletin of the Luhansk State University of Internal Affairs named after E.O. Didorenko*, 1 (105), 241–253 [in Ukrainian].

2. Porozova, I.Yu. (2023). Pravove rehuliuвання zdiisnennia ta zakhystu prava dytyny na medychnu dopomohu v Ukraini. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. Seriiia "Pravo" – Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Law series, Issue 80, Part 2*, 239–245 [in Ukrainian].

3. Chernetska T.V., Blashchuk T.V. (2022). Osoblyvosti pravovoho rehuliuвання zdiisnennia prava na medychnu dopomohu nepovnolitnim patsientam. *Public helth journal*, 1, 55–61 [in Ukrainian].

4. Myronova, H.A. (2020). Vrakhuvannia dumky dytyny u sferi nadання medychnoi dopomohy: mizhnarodni standarty ta dosvid Ukrainy. *Medychne pravo – Medical law*, 2 (26), 67–75 [in Ukrainian].

5. Smutok, M.V. (2011). Pravove rehuliuвання onkologichnoi dopomohy ditiam v Ukraini: problemy ta perspektyvy. *Vcheni zapysky Tavrychnoho natsionalnogo universytetu imeni V.I. Vernadskoho. Seriiia "Yurydychni nauky" – Scientific notes of the Tavrinsky National University named after V.I. Vernadskyi. Series "Legal Sciences"*, 24 (63), 2, 391–396 [in Ukrainian].

6. Maksymova, M.V. (2022). Osoblyvosti administratyvno-pravovoho rehuliuвання realizatsii dytynoiu prava na psykhiatrychnu dopomohu v Ukraini. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal – Legal scientific electronic journal*, 5, 397–399 [in Ukrainian].

7. Teremetskyi V.I., Myronova G.A., Batryn O.V., Bodnar-Petrovska O.B., Andriienko I.S., Fedorenko T.V. Legal nature of medical services: specifics of ukrainian doctrine. *Georgian Medical News*. 2024. № 1 (346). P. 80–87 [in English].

8. Teremetskyi, V., Pozhodzhuk, R., Holovachova, A., & Batryn, O. (2024). Protecting the Rights of Medical Services Consumers. *Journal of the University of Zulia*, 15 (43), 339–358. <https://doi.org/10.46925//rdluz.43.20> [in English].

9. Simeynyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 10.01.2002 № 2947-III. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> [in Ukrainian].

10. Pro okhoronu dytynstva: Zakon Ukrainy vid 26.04.2001 № 2402-III. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14/find?text> [in Ukrainian].

11. Deklaratsiia prav dytyny: pryiniata Heneralnoiu asambleieiu OON 20.11.1959. N. p. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384?find=1&text [in Ukrainian].

12. Konventsiiia pro prava dytyny: pryiniata Heneralnoiu asambleieiu OON 20.11.1989. N. p. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_021/find?text [in Ukrainian].

13. Konstytutsiia Ukrainy: Osnovnyi Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96-VR. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254/96-вр> [in Ukrainian].

14. Osnovy zakonodavstva Ukrainy pro okhoronu zdorovia: Zakon Ukrainy vid 19.11.1992 № 2801-XII. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text> [in Ukrainian].

15. Pro zatverdzhennia perelikiv zakladiv okhorony zdorovia, likarskykh posad, posad farmatsevtiv, posad fakhivtsiv z farmatsevtychnoiu osvitoiu, posad profesionaliv u haluzi okhorony zdorovia, posad fakhivtsiv u haluzi okhorony zdorovia ta posad profesionaliv z vyshchoiu nemedychnoi osvitoiu u zakladakh okhorony zdorovia : nakaz Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy vid 28.10.2002 № 385. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-02p> [in Ukrainian].
16. Pro kurorty: Zakon Ukrainy vid 05.10.2000 № 2801-XII. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14/find?text> [in Ukrainian].
17. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo okhorony zdorovia Ukrainy: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 25.03.2015 № 267. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-p> [in Ukrainian].
18. Pro mistsevi derzhavni administratsii: Zakon Ukrainy vid 09.04.1999 № 586-XIV. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text> [in Ukrainian].
19. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 21.05.1997 № 280/97-VR. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-vr> [in Ukrainian].
20. Pro derzhavni finansovi harantii medychnoho obsluhovuvannia naselennia: Zakon Ukrainy vid 19.10.2017 № 2168-VIII. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19/find?text> [in Ukrainian].
21. Deiaki pytannia realizatsii prohramy derzhavnykh harantii medychnoho obsluhovuvannia naselennia u 2024 rotsi: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 22.12.2023 № 1394. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1394-2023-p> [in Ukrainian].
22. Pro zatverdzhennia Litsenziinykh umov provadzhennia hospodarskoi diialnosti z medychnoi praktyky: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 02.03.2016 № 285. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/285-2016-p> [in Ukrainian].
23. Nomenklatura likarskykh spetsialnostei: nakaz Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy vid 22.02.2019 № 446. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0294-19#Text> [in Ukrainian].
24. Pro systemu hromadskoho zdorovia: Zakon Ukrainy vid 06.09.2022 № 2573-IKh. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20/find?text> [in Ukrainian].
25. Pro zakhyst naselennia vid infektsiinykh khvorob: Zakon Ukrainy vid 06.04.2000 № 1645-III. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14/find?text> [in Ukrainian].
26. Pro zastosuvannia transplantatsii anatomichnykh materialiv liudyni : Zakon Ukrainy vid 17.05.2018 № 2427-VIII. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2427-19> [in Ukrainian].
27. Pro protydiu poshyrenniu khvorob, zumovlenykh virusom imunodefitsytu liudyny (VIL), ta pravovy i sotsialni zakhyst liudei, yaki zhyvut z VIL: Zakon Ukrainy vid 12.12.1991 № 192-XII. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1972-12#Text> [in Ukrainian].
28. Pro psykhiatrychnu dopomohu: Zakon Ukrainy vid 22.02.2000 № 1489-III. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text> [in Ukrainian].
29. Kryminalnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 № 2341-III. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> [in Ukrainian].
30. Pro orhany i sluzhby u spravakh ditei ta spetsialni ustanovy dlia ditei: Zakon Ukrainy vid 24.01.1995 № 20/95-VR. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-vr> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 27.08.2024

Tsybenko O., defence attorney at the Bae Association "Legal Consultation Office № 2 of Shevchenkivskyi district of Kyiv" (Kyiv, Ukraine)

Novykov O., PhD in Law, associate professor at the Department of State Building Yaroslav Mudryi national Law University (Kharkiv, Ukraine)

Glushchenko A., PhD in Economics, Analyst, GMK Center, LLC (Kyiv, Ukraine)

ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF THE PROVISION OF MEDICAL CARE TO CHILDREN IN UKRAINE

The article explores the distinctive features of administrative and legal regulation in pediatric healthcare in Ukraine. International legal acts establish general principles for children's medical care in many countries. It is determined that the legislative acts regulating childhood protection and health care establish the legal foundations of state administration in medical care for children. The by-laws define the system of children's healthcare institutions and outline the medical specialties involved in pediatric care.

It is proposed to define the administrative and legal regulation of the provision of medical care to children in Ukraine as established by regulatory and legal acts of the order of state management in the field of children's health care, the organization of a network of children's health care institutions, the nomenclature of medical specialties of children's doctors, financing of medical services, as well as obtaining consent for medical assistance. The conclusion distinguishes between administrative and legal regulations concerning medical care for children. Legislation and by-laws provide the legal framework for organizing children's healthcare institutions and outline state management of children's healthcare. Administrative law norms govern the conditions for state funding of children's medical services, specify the list of pediatric specialties, and establish the legal requirements for obtaining consent for a child's medical care from legal representatives.

Proposals have been created to amend the core principles of Ukrainian healthcare legislation. Proposals for amendments to the Fundamentals of Ukrainian legislation on health care are formulated. It is proposed that norms be established on the peculiarities of the legal status of children's health care institutions, children's sanatoriums, financing of medical services in these institutions, and the prestige of the work of children's doctors.

Keywords: health care, administrative and legal regulation, state administration, medical assistance, children, medical services, health care institutions, children's doctors, medical specialties, financing of medical services.